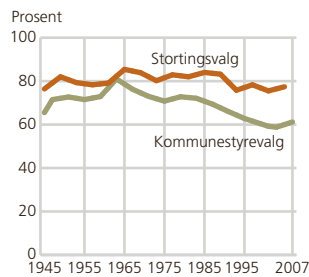

Valgets kval

Valgdeltakelse

Stabil deltakelse ved stortingsvalg, synkende ved kommunevalg

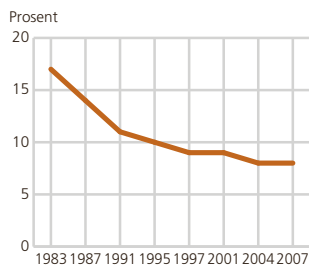
Stortingsvalgdeltakelsen kulminerte i 1965, da 85,4 prosent av de stemmeberettigede avga stemme. Senere sank den til 75,5 prosent i 2001, men økte litt igjen i 2005, til 77,4.

Ved sametingsvalget samme år var valgdeltakelsen 72,6 prosent. Og blant norske statsborgere med innvandringsbakgrunn var valgdeltakelsen ved stortingsvalget 52,9 prosent.

Ved kommunestyrevalgene har valgdeltakelsen lenge vært synkende: I 2007 stemte bare vel seks av ti velgere, sammenliknet med vel åtte av ti i 1963, en nedgang på 25 prosent.

Ved fylkestingsvalgene er valgdeltakelsen enda lavere; i 2007 stemte bare 57,5 prosent av de stemmeberettigede ved fylkestingsvalget.

Andel personer 16-79 år som er medlem av et politisk parti

Inntrykket av synkende interesse for politikk bekreftes av tall som viser at også andelen som er medlemmer av et politisk parti synker: Fra 1983 til 2007 ble andelen halvert – fra 16 til 8 prosent.

Kvinner bruker oftere stemmeretten

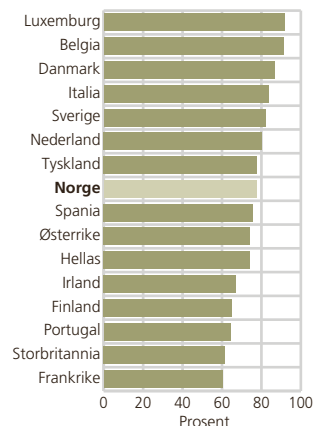
Tradisjonelt har menn hatt en noe høyere valgdeltakelse enn kvinner: Ved de første valgene etter andre verdenskrig var valgdeltakelsen blant menn 6-7 prosentpoeng høyere enn blant kvinner. På 1980-tallet var denne forskjellen utjevnet, og senere har flere kvinner enn menn brukt stemmeretten.

Middels valgdeltakelse i Norge

I internasjonal sammenheng er deltakelsen i norske stortingsvalg ikke spesielt høy. Våre nordiske naboer Danmark og Sverige har begge en valgdeltakelse på over 80 prosent; bare i Finland er den lavere enn i Norge.

I europeisk sammenheng ligger Norge omtrent på gjennomsnittet: Høyest valgdeltakelse finner vi i Luxemburg og Belgia med vel 90 prosent, lavest i Frankrike (60 prosent).

Valgdeltakelse ved valg til nasjonalforsamlinger i noen europeiske land. Ca. 2006

Kilde: Eurostat.

De unge sitter oftere hjemme

Valgdeltakelsen stiger med økende alder: Mens bare 55 prosent av første-gangsvelgerne brukte stemmeretten i 2005, gjaldt dette 83 prosent av dem som var 60 år og over.

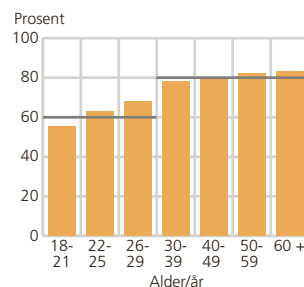
Det synes å gå et markert skille i valgdeltakelse ved omtrent 30-årsalderen: De under 30 har en valgdeltakelse på pluss/minus 60 prosent, mens blant dem over 30 år stemmer om lag 80 prosent.

Flere kvinner – både på Stortinget og i kommunestyrene

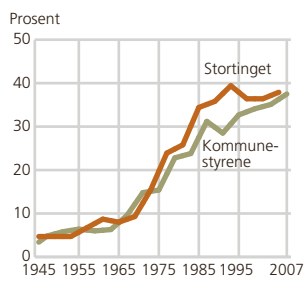
Fra begynnelsen av 1970-tallet økte kvinneandelen både på Stortinget og i kommunestyrene kraftig. De siste årene har andelen kvinnelige stortingsrepresentanter ligget på i underkant av 40 prosent, mens andelen kvinner i kommunestyrene fortsatt er økende. På Stortinget er kvinneandelen i Arbeiderpartiet vel 50 prosent, i SV, Senterpartiet og KrF om lag 45 prosent, i Høyre vel 20 prosent og i FrP 16 prosent.

Sammenliknet med andre land kommer Norge høyt opp på listen. Bare i de øvrige nordiske landene finner vi en like stor eller større andel kvinner i de lovgivende forsamlingene: Sverige har 47 prosent, Finland 42 og Danmark 37 prosent kvinneandel. Til sammenlikning har Tyskland 32 prosent, Storbritannia 20 og Frankrike 19 prosent.

Valgdeltakelse i ulike aldersgrupper. Stortingsvalget 2005

Andel kvinnelige representanter på Stortinget og i kommunestyrene

Andel stemmer på de største partiene ved stortingsvalgene

